

Bilaga 2. Metod

RiR 2016:29

Statens styrning genom riktade statsbidrag inom hälso- och sjukvården

Bilaga 2 Metod

Dokumentstudier

Riksrevisionen har gått igenom de bidrag som betalats ut 2014 och 2015 för att undersöka syftet med bidraget, målgruppen för bidraget (landstinget, verksamheter inom landstinget, enskilda vårdgivare osv.), hur många år bidraget funnits samt hur återrapporteringen har fungerat och vilka resultat som har noterats. Projektgruppen har gått igenom budgetpropositionerna för 2014 – 2016 samt olika myndigheters webbplatser för att få fram information om olika bidrag. Flera myndigheter men även andra aktörer har genomfört uppföljningar och utvärderingar av enskilda statsbidrag, och sammanlagt har projektgruppen gjort en strukturerad genomgång av 46 uppföljnings- och utvärderingsrapporter genomförda av myndigheter. Dessutom har projektgruppen gått igenom 14 andra rapporter (revisionsrapporter, sammanställningar, granskningar genomförda av Riksrevisionen m.m.) som har bäring på frågan om hur riktade statsbidrag fungerar. En sammanställning av rapporterna finns i bilaga 3.

Genomgång av utbetalade bidrag

För att ta reda på hur mycket pengar de riktade statsbidragen omfattar har Riksrevisionen gått igenom hur mycket statsbidrag och från vilka anslag som betalats ut från Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Kammarkollegiet och Socialstyrelsen till landstingen 2013¹, 2014 och 2015. Anledningen till att bidragsutbetalningar under tre år undersökts är för att se om det finns några skillnader mellan åren.

För sammanställning av bidragen samt summor för 2015, se tabell i bilaga 1.

Intervjuer

Intervjuer vid myndigheter

Riksrevisionen har genomfört fyra intervjuer med tjänstemän vid Socialdepartementet, två intervjuer med tjänstemän vid Finansdepartementet, tre intervjuer med tjänstemän på Folkhälsomyndigheten, samt en intervju vardera med tjänstemän på Försäkringskassan, Kammarkollegiet, Socialstyrelsen och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Riksrevisionen har också intervjuat företrädare för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) vid två tillfällen. Syftet med intervjuerna har varit att få mer

¹ Folkhälsomyndigheten ingår inte 2013 eftersom myndigheten bildades 2014.

kunskap om styrning genom riktade statsbidrag samt om hur regeringen och myndigheter anser att styrningen fungerar.

Intervjuer i landsting

Riksrevisionen har även intervjuat² chefer i Stockholms läns landsting, landstinget i Dalarna samt Region Gotland; sammanlagt har 30 chefer på olika nivåer intervjuats. Cheferna har antingen valt ut slumpvis eller efter förslag från landstinget. Intervjuerna syftade inte till att ta reda på hur samtliga chefer i samtliga landsting upplever bidragen utan istället på att få exempel på hur bidragen påverkar landstingen. I intervjuerna ställdes frågor om vad som händer med bidragen när de når landstingen, hur landstingen anser att styrningen fungerar och om de riktade statsbidragen går att spåra i landstingens redovisningar.

Urval av landsting

Riksrevisionen såg i den tidigare granskningen om överenskommelser att storleken på ett landsting kan påverka mottagandet av överenskommelser. I den granskningen framkom att det kunde vara både en fördel och en nackdel att vara ett stort respektive ett mindre landsting. Ett stort landsting har större skatteintäkter och kan många gånger satsa egna resurser för att uppfylla olika statliga krav, och kan på det sättet få mer pengar från statliga satsningar. Samtidigt kan organisationen vara mer trögörslig, exempelvis p.g.a. en mängd utförare. Ett mindre landsting kan ha fördelen att beslutsvägarna är enklare, men samtidigt kan ett litet landsting ha svårt att satsa egna resurser för att nå upp till de statliga kraven. Riksrevisionen gjorde bedömningen att storleken på landsting kan spela roll för implementeringen av riktade statsbidrag generellt. Därför valdes Stockholms läns landsting och Region Gotland ut som ett större respektive mindre landsting. Projektgruppen ville också genomföra intervjuer i ett landsting som är mellanstort. Projektgruppen valde Landstinget Dalarna eftersom det i arbetet med den tidigare överenskommelsegranskningen visade sig att landstinget ibland haft svårt att ta del av överenskommelser. Projektgruppen ansåg att det därför vore intressant att se hur det fungerar med andra riktade statsbidrag.

² Vid vissa intervjuer medverkade flera chefer och vid andra intervjuer deltog bara en chef.

Sammanställning av genomförda intervjuer

För mer information om när intervjuerna ägt rum och hur många som intervjuats, se sammanställning på nedan.

Tabell Sammanställning av intervjuer

Datum	Intervjuperson/er	Antal personer
2015-06-09	Tjänstemän socialdepartementet	3 personer
2015-06-22	Enhetschefer, Socialstyrelsen	2 personer
2015-06-26	Gruppchef/ controller vård och omsorg, Sveriges Kommuner och Landsting	1 person
2015-07-08	Tjänstemän Kammarkollegiet	2 personer
2015-08-13	Tjänstemän socialdepartementet	4 personer
2015-08-20	Tjänstemän socialdepartementet	2 personer
2015-09-09	Tjänsteman, Folkhälsomyndigheten	1 person
2015-09-22	Tjänsteman Försäkringskassan	1 person
2015-09-28	Ledningsgrupp landsting	12 personer
2015-10-07	Tjänsteman socialdepartementet	1 person
2015-10-09	Enhetschef, Folkhälsomyndigheten	1 person
2015-10-15	Enhetschef samt utredare, Folkhälsomyndigheten	3 personer
2015-10-19	Tjänstemän finansdepartementet	2 personer
2015-10-20	Chefläkare landsting	1 person
2015-10-28	Tjänstemän Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	2 personer
2015-11-03	Tjänstemän finansdepartementet	3 personer
2015-11-11	Samordnande psykiatrichef, Medicinskt sakkunnig vuxenpsykiatri, chef för it-projekt, landsting	3 personer
2015-11-11	Verksamhetschef vuxenpsykiatri, två sektionschefer vuxenpsykiatrisk klinik	3 personer
2015-11-17	Avdelningschef kunskapsstyrd vård, landsting	1 person
2015-11-17	Divisionschef, division kirurgi och utvecklare, hälso- och sjukvårdsenheten, landsting	2 personer
2015-11-17	Ekonomidirektör och ekonomichef, landsting	2 personer
2015-11-18	Hälso- och sjukvårdsdirektör, landsting	1 person

Utöver ovanstående intervjuer har ett utkast av granskningen även diskuterats vid ett seminarium hos Myndigheten för vård- och omsorgsanalys. Vid seminariet deltog projektgrupp och enhetschef från Riksrevisionen samt generaldirektör och medarbetare vid Vårdanalys.

Material från landstingsrevisorer

Projektgruppen har skickat ut frågor till landstings-/regionrevisorerna i samtliga landsting och regioner. Syftet med frågorna var att ta reda på huruvida revisorerna hade granskat frågor som rör riktade statsbidrag och vad de i så fall hade sett. Riksrevisionen fick svar från 8 av 21 revisionskontor; 1 svar från ett stort landsting, 2 svar från mindre landsting och 5 svar från medelstora landsting. I de fall projektgruppen inte fick svar från revisorerna sökte projektgruppen på respektive landstings/regions webbplats efter information om huruvida revisorerna hade granskat riktade statsbidrag eller inte. Projektgruppen gick därefter igenom de revisionsrapporter som handlar om riktade statsbidrag, styrning av landsting eller både och. Sammanlagt hittade Riksrevisionen ett tiotal revisionsrapporter som bedömdes vara relevanta.